

Αθήνα, 24 Νοεμβρίου 2023

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς

- **Υγείας**
- **Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης**
- **Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας**

ΘΕΜΑ: «Σχετικά με την ψυχική υγεία των γυναικών»

Έντονη ανησυχία προκαλούν οι ενδείξεις για την ψυχική υγεία των γυναικών, καθώς έρχονται να επιβεβαιώσουν αυτό που οι ειδικοί ψυχικής υγείας διαπιστώνουν σε καθημερινή βάση, ότι το άγχος, ο θυμός, η κόπωση των εργαζόμενων γυναικών ολοένα και εντείνονται, μέσα σε ένα περιβάλλον διαρκούς επισφάλειας.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία της ΕΥ Ελλάδος, της Hellas EAP και του Εργαστηρίου Πειραματικής Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ, με σκοπό τη διερεύνηση και αποτύπωση των τάσεων, διαστάσεων και παραγόντων που συνδέονται με την ψυχική υγεία και ευεξία των εργαζομένων στην Ελλάδα, το 2023, οι γυναίκες συνεχίζουν - όπως και στην αντίστοιχη έρευνα του 2021- να είναι πιο επιβαρυνμένες στις περισσότερες μεταβλητές.

Βάσει των συμπερασμάτων της έρευνας, οι γυναίκες εργαζόμενες εμφάνισαν υψηλότερες τιμές άγχους (σχετίζεται με ανησυχία, υπερένταση, φόβο και πανικό), κατάθλιψης (σχετίζεται με συμπτώματα όπως μελαγχολία, απώλεια ευχαρίστησης και ενέργειας), σωματοποίησης (έκφρασης του άγχους μέσω του σώματος), θυμού (σχετίζεται με εκνευρισμό, ξεσπάσματα και ανεξέλεγκτες

αντιδράσεις ή συμπεριφορές) και μοναξιάς από τους άνδρες συμμετέχοντες, ενώ εμφάνισαν και χαμηλότερη τιμή ποιότητας προσωπικής και επαγγελματικής ζωής. Ενδεικτικό αυτών είναι ότι οι γυναίκες, σε ποσοστό 46% έναντι 22% των ανδρών, δήλωσαν πως ξεκινούν την ημέρα τους κουρασμένες, γεγονός βέβαια που συνδέεται και με τους πολλαπλούς ρόλους που καλούνται να επιτελέσουν.

Οι δυσκολίες που έχουν να αντιμετωπίσουν καθημερινά οι γυναίκες στον εργασιακό χώρο είναι πολλές (μεταξύ αυτών η μη ισότιμη ένταξή τους στην απασχόληση ως προς τις ευκαιρίες, την εξέλιξη, την αξιολόγηση και την επιβράβευση, το μισθολογικό χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών, η σεξουαλική παρενόχληση στον χώρο εργασίας κ.ά.), με αρκετές από αυτές, δυστυχώς, να παραμένουν σχεδόν «αόρατες» καθώς συχνά οι γυναίκες σιωπούν, φοβούμενες την έκθεση ή/και τον στιγματισμό που ενδέχεται να ακολουθήσει.

Η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής, οικογενειακής και προσωπικής ζωής (που καταφανώς υποβαθμίζεται) καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολη για τις γυναίκες, ειδικά όταν δεν διασφαλίζεται ένα περιβάλλον ασφάλειας και υποστήριξης της μητρότητας και της γονεϊκότητας και δεν αναπτύσσονται πολιτικές που στοχεύουν στην πολύπλευρη ενδυνάμωση των γυναικών. Την ίδια στιγμή σημειώνεται διαρκώς ένταση της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, διεθνώς και στη χώρα μας, με μεγάλη αύξηση των γυναικοκτονιών ενώ καταγράφονται – και μάλιστα σε θλιβερό βαθμό - απόπειρες γυναικοκτονιών και πολλά περιστατικά σεξιστικής βίας.

Επίσης, δεν είναι λίγα τα ζητήματα ψυχικής υγείας που, ξεκινούν από την εφηβική ακόμη ηλικία και, σχετίζονται με τον οικογενειακό προγραμματισμό, τον αναπαραγωγικό κύκλο, τη γονιμότητα, την κύηση, τη λοχεία, την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, την εμμηνόπαυση ή την σεξουαλική υγεία και τον σεξουαλικό προσδιορισμό. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, σύμφωνα με έρευνες, 1 στις 5 γυναίκες αντιμετωπίζει ζητήματα ψυχικής υγείας κατά την περίοδο της εγκυμοσύνης και στα πρώτα χρόνια της μητρότητας, καθώς είναι πολλές οι αλλαγές που έχει να διαχειριστεί (ορμονικές, σωματικές, ψυχολογικές και κοινωνικές αλλαγές). Συχνά δε είναι και τα περιγεννητικά προβλήματα ψυχικής υγείας - αρκεί να σκεφτεί κανείς περιπτώσεις κυήσεων υψηλού

κινδύνου, επιλόχειας κατάθλιψης, περιγεννητικής απώλειας (με όλες τις ψυχοπαθολογικές διαστάσεις της).

Επειδή η φροντίδα της ψυχικής υγείας είναι θεμελιώδης για την ανθρώπινη ευημερία και ανάπτυξη.

Επειδή η ψυχική υγεία των γυναικών πλήττεται δυσανάλογα, επιβαρύνθηκε ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ενώ είναι φανερό ότι τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίζουμε στη χώρα μας μια ολομέτωπη επίθεση στα δικαιώματα των γυναικών.

Επειδή η ψυχική υγεία και η ευεξία των εργαζομένων πρέπει να αποτελούν προτεραιότητα και να διασφαλίζεται ένα εργασιακό περιβάλλον που θα επιτρέπει την εξισορρόπηση της προσωπικής και επαγγελματικής ζωής και θα αμβλύνει, αντί να εντείνει, την πίεση και το στρες.

Επειδή, όπως καθαρά αποτυπώνεται και στην ανωτέρω αναφερθείσα έρευνα, οι ανάγκες των εργαζομένων σε σχέση με την ψυχική υγεία στον εργασιακό χώρο περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη θέσπιση της απομακρυσμένης εργασίας (όπου είναι εφικτό) και ταυτόχρονα μέτρων για την προστασία της ευεξίας των εργαζομένων στην εξ αποστάσεως εργασία, την υποστήριξή τους από ειδικούς ψυχικής υγείας, την υλοποίηση προγραμμάτων ανάπτυξης κουλτούρας συμπερίληψης, διαχείρισης της αλλαγής, κ.ά. Από τα ευρήματα δε της εν λόγω έρευνας προκύπτουν κι οι δράσεις που θα επιθυμούσαν οι εργαζόμενοι να υλοποιούνται στο περιβάλλον εργασίας τους, όπως για παράδειγμα εκπαιδεύσεις των στελεχών στη φροντίδα της ψυχικής ευεξίας των εργαζομένων, καλλιέργεια κουλτούρας σεβασμού του χρόνου μέσα από νέους τρόπους εργασίας, εκπαιδεύσεις σε θέματα αρμονίας προσωπικής και επαγγελματικής ζωής, διαχείρισης του στρες, αυτοφροντίδας και ευεξίας (διαλογισμός, άσκηση, διατροφή), κ.ά. Οι παραπάνω παρεμβάσεις αποκτούν δε για τις γυναίκες ακόμη μεγαλύτερη σημασία.

Επειδή η εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής προϋποθέτει την ενδυνάμωση της συμμετοχής των γυναικών στην εργασία, την παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται με τη φροντίδα των παιδιών και τη δημιουργία ενός γενικότερου υποστηρικτικού πλαισίου. Η σχετική ελλιπής χρηματοδότηση, η έλλειψη θέσεων σε βρεφονηπιακούς σταθμούς, ο αποκλεισμός χιλιάδων παιδιών από τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης (ΚΔΑΠ) και η υλοποίηση του προγράμματος «Νταντάδες της Γειτονιάς» είναι λίγα μόνο παραδείγματα

που επιβεβαιώνουν ότι η κυβέρνηση κινείται στην αντίθετη κατεύθυνση, ανίκανη να αντιμετωπίσει τις ανάγκες των γυναικών, και των γονέων γενικότερα, με τρόπο οργανωμένο, ποιοτικό και ωφέλιμο για την ασφάλεια και την ανάπτυξη των παιδιών τους.

Επειδή η εναρμόνιση της προσωπικής και επαγγελματικής ζωής όχι μόνο δεν φέρει αρνητικές επιπτώσεις στην επαγγελματική πορεία των γυναικών, αλλά αντίθετα μπορεί να τις ενδυναμώσει και να ενισχύσει την ψυχική τους ευεξία επηρεάζοντας θετικά την αποτελεσματικότητά τους και στην εργασία.

Επειδή η ισότητα των φύλων δεν είναι ένα «γυναικείο ζήτημα», αλλά θεμελιώδες ζήτημα δημοκρατίας και αδιαπραγμάτευτη αρχή, και απαιτεί οριζόντια ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές και λήψη θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών για την αντιμετώπιση των έμφυλων διακρίσεων.

Επειδή τα ζητήματα ψυχικής υγείας που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες συνδέονται άμεσα με τη δημόσια υγεία, την υπογεννητικότητα και τη φροντίδα των παιδιών καθώς επηρεάζουν τη σχέση της μητέρας με τα παιδιά της, αλλά και με ολόκληρη την οικογένεια.

Επειδή, όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες, χρειάζεται να προωθηθούν τα ζητήματα που άπτονται όλων των θεμάτων που σχετίζονται με τις γυναίκες σε βιολογικό, ψυχολογικό, κοινωνικό και θεσμικό επίπεδο, με τη διασύνδεση επιστημόνων, προς την κατεύθυνση της στήριξης της υγείας των γυναικών.

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

- 1. Σε ποιες άμεσες ενέργειες προτίθενται να προβούν για τη φροντίδα της ψυχικής υγείας των γυναικών, ενδυναμώνοντάς τις και ενισχύοντας την ανθεκτικότητά τους, λαμβάνοντας υπόψη τους πολλαπλούς ρόλους και την ψυχολογία τους;**
- 2. Πώς θα δημιουργήσουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις και συνθήκες, διασφαλίζοντας τη μισθολογική ισότητα και τις ίσες ευκαιρίες προσωπικής και επαγγελματικής εξέλιξης των γυναικών;**
- 3. Προτίθενται να αξιολογήσουν τις ανάγκες και τις επιθυμίες των εργαζομένων, όπως αυτές προκύπτουν κι από την προαναφερθείσα έρευνα, προκειμένου να ενισχύσουν τη ψυχοκοινωνική υγεία των εργαζομένων, και κατ' επέκταση την ανθεκτικότητα των οργανισμών;**

Ποια ειδική μέριμνα θα λάβουν για τις γυναίκες, διασφαλίζοντας ένα περιβάλλον ασφάλειας και δημιουργώντας κουλτούρα μηδενικής ανοχής σε κάθε μορφής βία;

4. Σε ποιες επείγουσες ενέργειες θα προβούν για την αποτελεσματική και ουσιαστική εναρμόνιση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής και ποιες νομοθετικές πρωτοβουλίες θα λάβουν προς όφελος των γυναικών και της οικογένειας εν γένει;
5. Θα εξετάσουν το ενδεχόμενο της εδραίωσης ενός διεπιστημονικού βήματος, όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες, για τον εκσυγχρονισμό της φροντίδας της υγείας των γυναικών;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Θρασκιά Ουρανία (Ράνια)

Ακρίτα Έλενα

Αποστολάκης Ευάγγελος

Αυλωνίτης Αλέξανδρος – Χρήστος

Γαβρήλος Γεώργιος

Γιαννούλης Χρήστος

Δούρου Ειρήνη (Ρένα)

Ζαμπάρας Μιλτιάδης (Μίλτος)

Ηλιόπουλος Όθων

Κασιμάτη Ειρήνη (Νίνα)

Κόκκαλης Βασίλειος

Κοντοτόλη Μαρίνα

Μάλαμα Κυριακή

Μαμουλάκης Χαράλαμπος

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Νοτοπούλου Αικατερίνη

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας

Παππάς Πέτρος

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Σαρακιώτης Ιωάννης
Τζάκρη Θεοδώρα
Χρηστίδου Ραλλία